

באר הגולה

ז כתיב מהר"ר
אסרלן סימן ס'
והגהות מרדכי ספ"ה
דנב"מ.
ח שם נכתבים.
ט הגהות מיימוני
פ"א מה' תענית
מעובדא דלוד נכרייתא
ר"ה י"ח.
י מימרא דר' ירמיה
תענית י"א.
כ רמב"ם.
ל המרדכי נסח
רמב"ם.
מ תשו' מהר"ל
לדעמו.

נריך לקיים נדרו: ג ז (יג) מי שנדר להתענות סך תעניות יכול לדחותם עד ימות החורף (ויכול ללוות יום ארוך ולשלם יום קצר דכל אחד מקרי יום) (פ"ה סימן ס' והגהות מרדכי): ד ח (יד) יש מי שאומר ששני ימים ושני לילות רצופים יש להשוותם לארבעים תעניות שאינם רצופים: הגה ו"א דנאדם חלש סגי לו נב' ימים רצופים אבל אדם נריא שלשה ימים (הגהות מנהגים נסח מהר"י צרי"ן) ונראה לי דכל זה לא מיירי אלא במי שנתחייב ליום מ' ימים שאין רצופים מכה חשונה כדי להקטער ולא משויין האי לער להאי לער ועל כיוצא בזה נאמרו דינים אלו בדברי האחרונים ז"ל אבל מי שנדר ליום מ' יום נריך לקיים מה שנדר ללא גרע מיום זה דאינו לוח ופורע ואפילו למאן דאמר דאפילו יום זה לוח ופורע (שו"ת) הכל מודה דנריך לקיים נדרו כל שס' מ' יום שלפני י"ב שמתענים לומר עליית משה בהר שמי שקבל עליו שאין להם משלומין בשנים או שלשה ימים רצופים: ה ט המתענה תענית חלום ב"ט או בחולו של מועד או בראש חדש או בחנוכה ופורים או בערב יום הכפורים צריך למיתב תעניתא לתעניתיה כדין המתענה תענית חלום בשבת (וע"ל סימן רפ"ח סעיף ד'): ו י אין תענית צבור בבבל ליאסר במלאכה ולהפסיק מבעוד יום אלא תשעה באב בלבד כ הילכך יחיד שקבל עליו תענית לא חיישינן שמא תענית צבור קבל עליו ומותר בכולן ו מכל מקום לכתחילה טוב לומר בשעת קבלת תענית הריני בתענית יחיד לפניך מחר: ז (טז) כשאירע יום שמת אביו או אמו באדר והשנה מעוברת מ

ביאורי הגר"א

כו': (יג) מי שנדר כו' ויכול כו'. ערש"י נ"מ
ע"ה ז' ד"ה כל ימי כו': (יד) יש מי כו'. כמ"ש
ויראה לי כו': (טז) הכא מודה כו'. כמ"ש
נמנחות ק"ז ז' שור במנה והציא שנים כו' ואפילו כו':
(טז) כשאירע כו'. כמו בנדרים וידע שהשנה
מעוברת. מהר"י סי' ה' והציאו ז"י והוא כשיטת

ברכת אליהו

(טו) כמ"ש במנחות קז ב: שור במנה והביא שנים במנה לא יצא ואפי' זה במנה חסר דינר וזה במנה חסר דינר שחור והביא לבן לבן והביא שחור גדול והביא קטן לא יצא. [והטעם משום שצריך לקיים מוצא פיו. וה"נ מי שנדר לצום מ' יום „צריך לקיים מה שנדר“. וזה מדברי הד"מ סק"ה, וסיים שם: ואע"ג דיש לחלק בין קבלת תענית לנדר כדלקמן סימן תק"ע מ"מ נראה דבזו אין לחלק וצריך לקיים מה שקיבל עליו ולא דמי להא דכתבתי בשם הראב"ד דיכול לפדות תענית במקום צער או אונס דשאני התם דאדעתא דהכי לא קיבל עליו אבל כאן דסוף סוף יצטער עצמו צריך לקיים מה שקבל עליו או ישאל על קבלתו כן נ"ל, עכ"ל].
(טז) כמו בנדרים וידע שהשנה מעוברת. [דתנן בנדרים סג א: קונם יין שאני טועם עד ראש אדר עד ראש אדר הראשון עד סוף אדר עד סוף אדר הראשון. ובגמ' שם: אלמא סתמא דאדר דקאמר ראשון הוא לימא מתני' רבי יהודה היא דתניא אדר הראשון כותב אדר הראשון אדר שני כותב אדר שני כותב ר"מ ר' יהודה אומר אדר ראשון כותב סתם אדר שני כותב תיניין אמר אביי אפי' תימא ר"מ הא דידע דמעברא שתא הא דלא ידע והתניא (בניחותא — ר"ן) עד ר"ח אדר עד ר"ח אדר הראשון אם היתה שנה מעוברת עד ר"ח אדר השני מכלל דרישא לאו במעוברת עסקינן ש"מ הא דפשיטא ליה דמעברא שתא הא דלא ידע (רישא מיירי דלא ידע בעבורה הלכך כי אמר עד ר"ח אדר עד ר"ח אדר ראשון משמע דהא לא ידע דאיכא אדר שני סיפא דקתני ואם היתה השנה מעוברת ה"ק שאם היה יודע בשעת נדרו שהיתה שנה מעוברת כי אמר עד אדר אדר שני משמע — ר"ן). הרי שאם ידע בשעת הנדר

להתענות. וכתב הרא"ש שם פ"א סט"ז: ואומדן דעת הוא דאדעתא דהכי קביל הלכך לוח ופורע]. וז"ש הרמ"א: ונראה דוקא בקיבל עליו תענית אבל אם קבלו דרך נדר צריך לקיים נדרו. [וכמ"ש שמואל וכי נדר קיבל עליו לצעורי נפשיה קיבל עליו וכיון דלא הוי רק לצעורי בזה הוא דמהני לפדות בממונו דגם רב מודה דלא נתכוין רק לצעורי כנ"ל אבל בקיבל דרך נדר דמי לנדר דצריך לקיים נדרו וא"כ אם א"א לו להתענות באותו יום מחמת צער וביום סתם צריך לפרוע ביום אחר ולא די בממון — ד"א. ועיין בה"ל ד"ה יכול].
(יג) ערש"י ב"מ עה ב ד"ה כל ימי כו'. [דתנן שם: אומר אדם לחבירו נכש עמי ואנכש עמך עדור עמי ואעדור אמך (לזמן פלוני פעמים שזו קשה מזו ויש כאן אגר נטר ליה בשכר שממתין לו על שחר פעולתו עד אותו זמן הוא מקבל עליו מלאכה שהיא קשה מזו — רש"י) ולא יאמר לו נכש עמי ואעדור עמך עדור עמי ואנכש עמך כל ימי גריד אחד. ופירש"י: ולא דקדקו בדבר לחוש שמא יום אחד יהא ארוך מחבירו או קשה מחבירו אלא מותר לומר לו עדור עמי היום הזה של גריד ואעדור עמך ביום פלוני של גריד. והו"ה לענין קיום נדר התענית וללוות ולפרוע התענית, אין הבדל בין יום קיץ ארוך ליום חורף קצר „דכל אחד מיקרי יום“].
(יד) כמ"ש"ו ברמ"א: (ויראה) [ונראה] לי דכ"ז לא מיירי אלא במי שנתחייב לצום מ' ימים שאינן רצופים מכה תשובה [היינו מכה תיקוני תשובה — מ"ב] כדי להצטער ואז משויין האי צער להאי צער ועל כיוצא בזה נאמרו דינים אלו בדברי האחרונים ז"ל אבל מי שנדר לצום מ' יום צריך לקיים מה שנדר דלא גרע מיום זה דאינו לוח ופורע.